Jaar 1604

Inhoud

20 januari 1604 – Stenen van het verbrande erf in de Leverstraat
Nieuwe abt van de abdij
9 februari 1604 – Het weefambacht tegen Jan Roens
13 februari 1604 **- Het opmeten van het Grote Gasthuisgoed**
30 maart 1604 – Bier in doen
De Hollanders vallen aan - April – mei 1604
11 april 1604 - Opt venten van den ghebrande wijn
10 Mei 1604 – Sint Joris & gevangenis
25 mei 1604 – Maurits in Sluis
31 mei 1604 – De dis en 't Wappelgate
21 juni 1604 – Koop van elst in de Hellehoek
21 juni 1604 – De Pillaert
14 juli 1604 – Een verbod om Maertin Denys te laten drinken
5 augustus 1604 – Een hommelmarchand
4 september 1604 – De zak van Quaghebeur
20 september 1604 - **Oostende ingenomen**
1 december 1604 – Herpublicatie ceure van de bestelders van de markt

Tractaat van de Peste

Gasthuisrekening 1604

20 januari 1604 – Stenen van het verbrande erf in de Leverstraat – SAP 117 – Processen – Nr. 102

Interogatoir ofte intendit omme **Jan Gyselbrecht**, heescher by verbode
Jeghens **Jan vander Haeghe**, vuldere, opposant, verweerder
Voor mijn heeren burchmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Alvoooren omme te betoghen dat de steenen danof hier questie roert den heescher zyn toebehoorende, de welcke den verweerder niet jeghenstaende tverbodt by mynheere de amman deser stede anden verweerder gedaen hem vervoordert heeft de zelve te weren ende wech te voeren vande grondt vande heescher ende die te voeren op zynen grondt den heescher exhibeert alhier extraict autenticq ten eersten annex, vut zyn deellot.

Voorts myn voornoemde heeren zullen believen te hooren ende examineren d'oorconden in de marge *(Frans Diedeman – Jan Roels – Ghelein Diedeman – Maarten van Losvelde)* vandesen ghetaxciert of zy niet in goede memorie en hebbendat ten tyde als desen heescher de schuere deed rechten ende timmeren op zynen verbranden grondt inde **Leverstraete** datter twee steenen mueren waeren blyfven staende van de camers van de voornoemde verbranden huuse dannof den heescher den achtermuer dede affbreken ende de zelve steenen legghen achter de voorschreven schuere – de welcke schuere gheleden ontrent ij jaren Frans S-Diedeman eene van dese deposanten vercocht heeft jeghens den heescher met berspeck dat hy zoude laeten legghen de brycken achter de voorseide schuere vande voorseyde afghetrocken muer ten proffyte van desen heescher metten circnstancie daertoe dienende.
Mits wlecken etc.

Overgheleyt met employ den xxste january 1604

Extraict vut zeker deellot vande erfve ende cahtelen bevonden naer de doot van Maria Verrie, wylen huusvrouwe van meester Heindryck Ghyselbrecht, anghedeelt Jan Ghyselbrecht int verschende jeghens den voornoemde meester Heindryck zijner vadere, ghedateert van de xxvvij ste ougst anno lxxviij tich, onderteeckendt Pieter Maekeblyde daerinne onder anderen staet naervolghende:
Eerst thuus metter erfve daer de voornoemde Jan woonende es, metten ambachte vande huvetterie, streckende van vooren op de Leverstraete, achterwaert tot de Schipvaert, d'oostzyde de ryole ende de westzyde de naervolghende maedelstede cmmende in de zelve maedelstede op den derden post van de achterpoorte – oostwaerts ende upden derden post van tpoortken an thuus westwaert ghelast met xix schele ij deniers sjaers den heere

Nieuwe abt van de abdij – nieuwe heer van Poperinghe -

Reliure aux armes de Nicolas Mainfroy (1574-1611), 71e abbé de Saint-Bertin (de 1604 à 1611) : D'argent à la bande de gueules chargée de trois coquilles de sable. Devise : Fide Deo (Saint-Omer, BA, inv. 3331)

In het jaar 1604 wordt er een nieuwe abt in de abdij van Sint Omaars gekozen, en dus ook een nieuwe heer van Poperinge. Dit maal wordt het **Nicolas Mainfroy,** hij zou het blijven tot in 1611. Nicolas was geboren te Arras en was op 16 jaar reeds in het klooster van Sint Bertin binnen getreden. Hij deed zijn studies te Douai en te Leuven. Hij verkreeg zijn prelatuur[1] op de leeftijd van 35 jaar. Zijn canonieke verkiezing werd bevestigd door aartshertog Albert op de **10de maart 1604.**
Hij werd gewijd en geïnstalleerd door monseigneur Jacques Blaseus, bisschop van Sint-Omaars. Nicolas ontving het bezoeek van de aartsbisschop van Rhodes, apostolische nuntius, en vertrok met hem 's anderendaags naar Poperinge.

9 februari 1604 – **Het weefambacht tegen Jan Roens –** nummer 104 – SAP 117 – Processen

Heesch omme ende van weghen **Gheleyn vande Clyte, Jan van Neufville, Pieter van Dale ende Claeys de Vos,** gouverneuren vande weefambachte heeschers
jeghens op ende ten laste van **Jan Roens** verweerder
dienende voor ulieden myne heeren burgmeesters ende schepenen vande stede van Poperinge
Inden eersten es een ieghelicken kennelick dat alle injurien hoedanich die zijn wel ende scherpelick verboden zijn ende by dien de committeerders der zelve injurien griefvelicken te priveren naer de meriten vande sticke.-
welcke injurien te zwarlick te straffen zyn als zij gheschieden anden ghenen die van justicie weghe in officie ghestelt zijn tot onderhouden ofte doen onderhouden van de goede keuren, statuten, ordonnancien ende costumen tenderende tot den welvaert vande ghemeente - aggranderende de zelve injrien indien zy gheschieden **by nachte ende t'ontyde** met eenighe dreighementen ofte fortse -

[1] Een **prelatuur** is een eenheid in de Katholieke Kerk waarin leken geïncorporeerd en seculiere priesters geïncardineerd kunnen zijn, met een prelaat aan het hoofd. Normaliter is een prelatuur geografisch afgebakend, zoals een bisdom. Er wordt dan gesproken van een **territoriale prelatuur**.

zijnde boven dien elcken blyckelick dat binnen ulieden heeren stde van Poperinghe ghestelt zijn vier persoonen, mannen met eeren - van goede name ende fame –
ende daer toe in eede ghestelt die men naemt **gouverneuren van de weefambachte** –
ten fyne zy toezicht nemen dat niemant wie hy zy en overtrede alzulcke poincten, artickelen ende statuten als by mijn heeren van de wet met de qualiteyt vande draperie -
tot oorboor, profyt ende welvaert vande schamel ghemeente ghestelt ende ghemaeckt zyn.
tot welck last ende officie nietjeghenstaende deze heeschers gheroupen ende in eede gestelt zijn,
heeft den verweerder belieft hemlieden belet te doenint zelve heurlieder officie ende tbedienen van dien.
Ende omme de juge wel ende naectelick te informeren –
es warachtich dat over alle andere lofvelicke statuten in de keure vande weefambacht begrepen, staet,
dat eenen ieghelicken drapier, laken of baeywercke toeghelaeten es des avonts te moghen heuren werck doen **tot den acht heuren -**
zynde wel expresselick verboden op de boete ine zelve keure ghenarreert naer de zelve heure tvoorschreven werck te doen
ende metghaders staende den verweerder tinhoudt van dezen wel heeft gheweten,
heeft tzelve verbodt gehecontranvieert **opden vijste january laetsleden**,
werckende tot den acht heuren en half ende langher.
ende alzoo den voornoemde inde boete daertoe staende alzoo passerende heuren wech deure tot dien ende de strate
ende int wederom keeren heeft belieft den verweerder met zyn huusghezyn de zelve officieren heeschers **de wech af te staene** -
roepende ende tierende - ghy schelmen, ghy verraeders
ghy horckers onder de lieden deuren - ten es noch gheen acht euren -
ende niettegehenstande de heescher - die waren int exerceren van heurlieden officy -
heurlieden patientie hadden zonder op zyne verweerders onredelicke propoosten te mercken -
heeft hy verweerder de zelve ghedreycht –
ghelycken zyne intentie te zyne de zelve heeschers te willen griefven -
ne hadde ghedaen zyne huusvrauwe die daer tusschen schietende –
de zaeke belet heeft -
al welcke onredelickheden, injurien ende dreichementen dheeschers niet en vynden lydelick zonder condigne[2] punitie[3] anderen ten exemple -
mids welcken de heeschers concluderen, tenderen ten fyne, by ulieder heeren sententie diffinitieve ende over recht ghezeyt ende verclaert zy dat dheescher hemlieden met goede cause ende recht becroont ende beclaecht hebben -
zynde over zulcx ghecondemneert
te commen op eenen zondach tusschen twee sheeren dienaers in zyn lynwaet **inde kercke van St. Jans** met blooten hoofde
ende voeten ende **met eenen onghebrandde toortse** in zijnen handen
de zelve omme draghende in processie ende blyfvende den gheheelen tyt vande hoochmesse knielende in zulcke state inde hooftchoor -
ende naer en zelven tyt vande hoochmesse te bidden God almachtich ende justicie, verghevenesse van de zelve misdaden,
met verclaers dat hem de zelve
hertelick leet zyn ende dat hy de zelve woorden ende dreyghementen heeft ghesproken ten onghelycke ende met quade cause hem zelven verbyndende nemmermeer –

[2] Condigne = aangepaste
[3] Punitie = bestraffing

op pene van criminele punitie –
de zelve ofte dierghelicke injurien, dreyghementen ende weerstanden niet meer op deze heeschers als op andere heeren naercommers in officie te profereren noch bestaen,
ende voor amende[4] te gheven voor de kercke van St. Bertins ende **St. Jans elck een pont grooten,** den disch van Ste. Bertins een raziere cooren in specie
ofte de weirde van dien ende tgasthuus een hondert houts tot behouve vande armen ende voorts in alzulcke boeten den heere als naer de merite vande staete ulieden en zal bevynden te behooren -
emmers waerlick in alzulcke honorable ofte proffytable beterynghen als ulieden zeer discretelick zal dynken verdient thebben
hier op inplorerende ulieden heren noble officie

De verweerder had een bijzonder goede reden ter verdediding – hij had de klok niet gehoord omwille van het feit dat hij ver van de kerkotren woonde en de wind tegenzat.

13 februari 1604 **- Het opmeten van het Grote Gasthuisgoed -**

*In een proces in het jaar 1746 tussen **de molenaar Basco** en de gasthuismeesters, komen er enkele retro stukken voor uit het jaar 1604, juist gedateerd op de 13de februari 1604, betreffende het opmeten van het Grote Gasthuishoek. Het zijn twee iet wat verschillende versies van dezelfde meting door de landmeter Quaghebeur gedaan.*
We geven ze hier allebei.

Binnen de gewezen Kasselrij van Veurne was:
De vierkante roede gelijk aan 196 vierkante voeten of 15,5924 m2
Een linie is 100 vierkante roeden of 15 aren 59 ca. 24 dm.
Het gemet is 300 roeden of 46 aren 77 ca 72 dm.

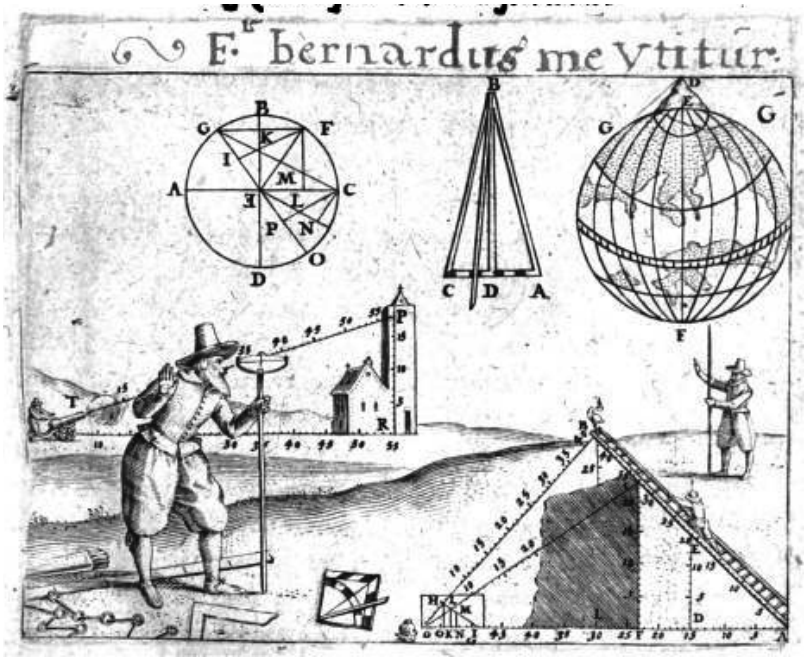

Den xiij van sprockele 1604 *(sprockele : februari)* ende diversche andere daeghen,

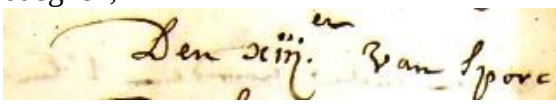

daer was ghemeten ten versoucke vande gasthuysmeesters, het groote gasthuis goet daer **Christiaen Deweert** presentelick woont onder de heerlichede van de West Swynlande ende kuere van Poperinghe.
Eerst vijf gemeten preter *(preter = min)*
xxv *(xxv = 25)* roeden hofstede daer Christiaen

[4] Amende = boete

Deweert presentelick woont
daer **t'huys, keucken ende zwynstal** op staet al onder de heerlichede vande West Swynlande streckende metten oosteinde op t'naervolgende lant, de zuytzyde de kuere van Poperinghe, t'westeinde ende noortzyde de straete.
Item noch derthien gemeten preter x roeden lants onder elst ende saylant;
t'westende de voorschreven hofstede, de noortsyde de straete , t'oosteynde sieur **Gonzales Gommes,** de zuytzyde de dreeve ende elst vande gasthuyze.
Item noch neghen gemeten, een lynde lants genaemt **t'meulenvelt,** de **muelewal** buytten blijvende, de noortzijde de dreve t'oosteynde op de straete, de suyteynde ende westende t'elst vande gasthuyze.
Item noch een lynde meersch de suytzyde t'elst van **Lauwers Pilgrem** ende t'oostende t'elst van de gasthuyze van westen ende noorden t'lant van Lyne Troufcers.
Item noch xiiij *(14)* gemeten een vierendeel zaylandt, bet noort van de gasthuysmuelen streckende metten suytende op de voorschreven dreve de westzyde t'lant **Jan Mortier,** t'noortende t'elst vande gashuyze, d'oostzijde de straete.
Item noch vijf vierendeel preter xv roeden onder meersch ende saeylant, streckende metten westende op t'lant van **Joos Pijl,** de zuytzyde ende oostende t'lant van **Jan Lauwyck**, alle de voorschreven partien van landen sijn liggende onder de heerelichede van de Westsynlande.
Poperinghe
Item noch xix *(19)* gemeten vijf roeden in den Hellehouck van Poperinghe waer of de **Tronckmeersch** van twee lyn v *(vijf)* roeden ende elst van drie gemeten en half ende x *(10)* roeden hier inbegrepen is, t'noortende duer den wal gaende tot de heerelichede van het Swynlande, van oosten ende westen d'elste vande gasthuyse, t'suytende t'elst vanden heere ende kercke van Onse Vrouwe.
Masse ende groote van landen lxij *(62)* gemeten xl (40) roeden lant.

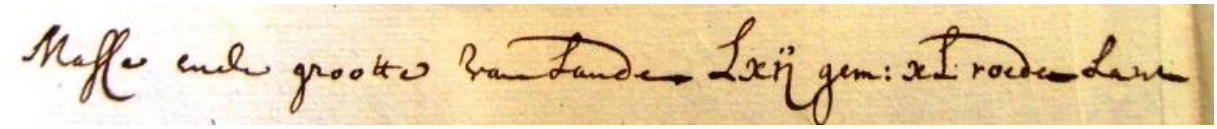

Aldus gemeten ten jaere ende daeghe als boven.

Bij mij **Ghelein Quaghebeur** als ghesworen lantmeeter der stede ende heerelichede van Poperinghe – my toorconde
Onderteeckent Ghelein Quaghebeur met seker paraphe.

Daar uit leren we dat het grootste deel van het Grote Gasthuisgoed gelegen was in de heerlijkheid van het West Swynland en een klein deel in de Hellehoek van Poperinge. Het goed lag dus letterlijk op een grens. **Het was een grensgeval**.

Er was nog een tweede akte:

…. **Sporkele 1604** ende diversche ander daghen was ghemeten ten versoucke van de gasthuismeesters vande gasthuyze van Poperinghe, de naervolgende percheelen van landen, liggende onder de heerelichede van de West Swynlande ende onder de kuere ende heerlichede van Poperinghe.
Eerst de behuusde hofstede daer **Christiaen Deweert** nu woont daer **thuis, zwynstal ende poorten** op staen, de dreeve oostwaert, westwaert ende noorderwaert, ook **boogaert ende zaeylant** bachten huuse alhier mede gaende

al Swynlant sijnde groot in t'gheheel metgaders een vierendeel **x roeden elst ende vague landt** hier mede begrepen al tzaemen vijf gemeten preter xxv roeden,
streckende met den oostende op t'naervolgende lant ende elst van de gasthuuze,
de suytzyde met beede de dreeven alhier medegaende jeghens de keure van Poperinghe
het naerschreven lant van desen pachte scheedende t'zwynlant ende kuere op twee gheteecken wulskens dwers duer den **wal**
beede de uytgangken zwynlant zynde, t'west nde noortzyde jeghens de straete.
Item noch xiij *(13)* gemeten preter x *(10)* roeden lants meegaende twee gemeten drye vierendeel xx roeden vague landt daerinne begrepen,
streckende metten westende op den oostboogaert, de noortzyde de straete, van oosten t'lant van sieur **Gonzales Gommes** ende elstken vande gasthuuze gaende met een happe suydwaert tot **d'eeckedreeve** vande voorschreven gasthuuze.

Item noch neghen ghemeten een lynde ghenaemt **t'Muelevelt, den muelewal** buyten blijvende nemaer hier inne begrepen een lyne vague landt in **haeghen, wildernisse ende erdeboorden**
streckende metten oostende op de voorschreven straete, de suytzyde ende westende d'elsten vande selven gasthuuze, de noortzyde den muelewal ende de muelendreeve.
Westswynlande
Item noch een lyne **meersch** met xxv roeden **wildernisse** daer in begrepen streckende metten oostende op t'elst vande gasthuuze van zuuden t'elst **Lauwers Pilgrem**, van noorden t'lant **Lynoire Trousiers**.
Item noch xiiij gemeten een vierendeel **saylant** metgaders twee lynden preter *(min)* xxv roeden vague lant hierinne begrepen bet noort vande gashuusmuelen,
van zuyden de voorschreven muelendreeve, van west t'lant van **Jan Mortier**, van noorden t'elst van de gasthuuze, van oost op het straetken.
Item noch vijf vierendeelen preter xv roden onder meersch ende zaylant onder de voorschreven heerelichede van de West Swynlant
streckende metten westende op t'lant meester Joos Pyl, t'oostende ende zuytzyde t'lant jan lauwyck.
Masseende groote van lande onder de heerelichede metgaders de voorschreven vier ghemeten vague lant al saemen xliij ghemeten.

Poperinghe
Item noch xix gemeten vijf toeden lants metgaders drie ghemeten vijf toeden elst alhier medegaende, streckende metten noortende duer den wal op de heerelichede vande West Swynlande op de **eeckedreve** ende utganck van d'hofstede,
d'oostsyde ende westzyde d'elst van de gasthuze,
t'suytende t'elst vande heere
ende eeckelst vande kerke van Onse Vrouwen,
hier innebegrepen twee lynnen vyf roeden van oosten aen de drie ghemeten vooren verclaert.
Masse ende grootte van lande **twee en tsestigh ghemeten ende vijf roeden**.

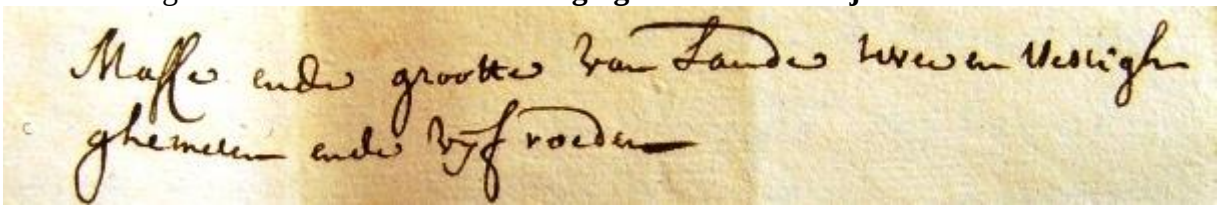
Masse ende grootte van Landes twee en Vestigh
ghemeten ende vijf roeden

Aldus ghemeten ten jaere ende daeghe als boven bij mij Ghelein Quaghebeur als gheswooren ende gheede lantmeetere der stede ende heerelichede van Poperinghe, mij toorconde mijn hanteecken.

En verder attenderen we nog op het feit dat een deel van het Grote Gasthuisgoed bestond uit het 'muelenvelt' of molenveld en dat het goed gelegen was langs de molenwal van de **Gasthuismolen,** *die echter geen eigendom van het gasthuis was.*
De gasthuismolen zelf stond in de heerlijkheid van het Swijnlande. Hij zou oorspronkelijk eigendom geweest zijn van de abdij van Eversam. Karel De Flou schrijft in zijn 'Woordenboek der Toponomie, deel 4 p. 457 en 458. – Gasthuismolen – in Watuwe, niet varde van de Ghasthuusmuelen byder Helle – 1567. Terrier van Eversam.
Volgens het boek 'Molens van het Hoppeland' dat John Verpaalen samenstelde, werd de molen in 1591 door **ridder Anthoine Ghys** *verkocht aan een zekere* **Jean Mortier.**

Om één en ander goed te kunnen situeren geven we hier een figuratieve kaart waarop ik de belangrijkste plaatsen rond het Grote Gasthuisgoed, heb gesitueerd.

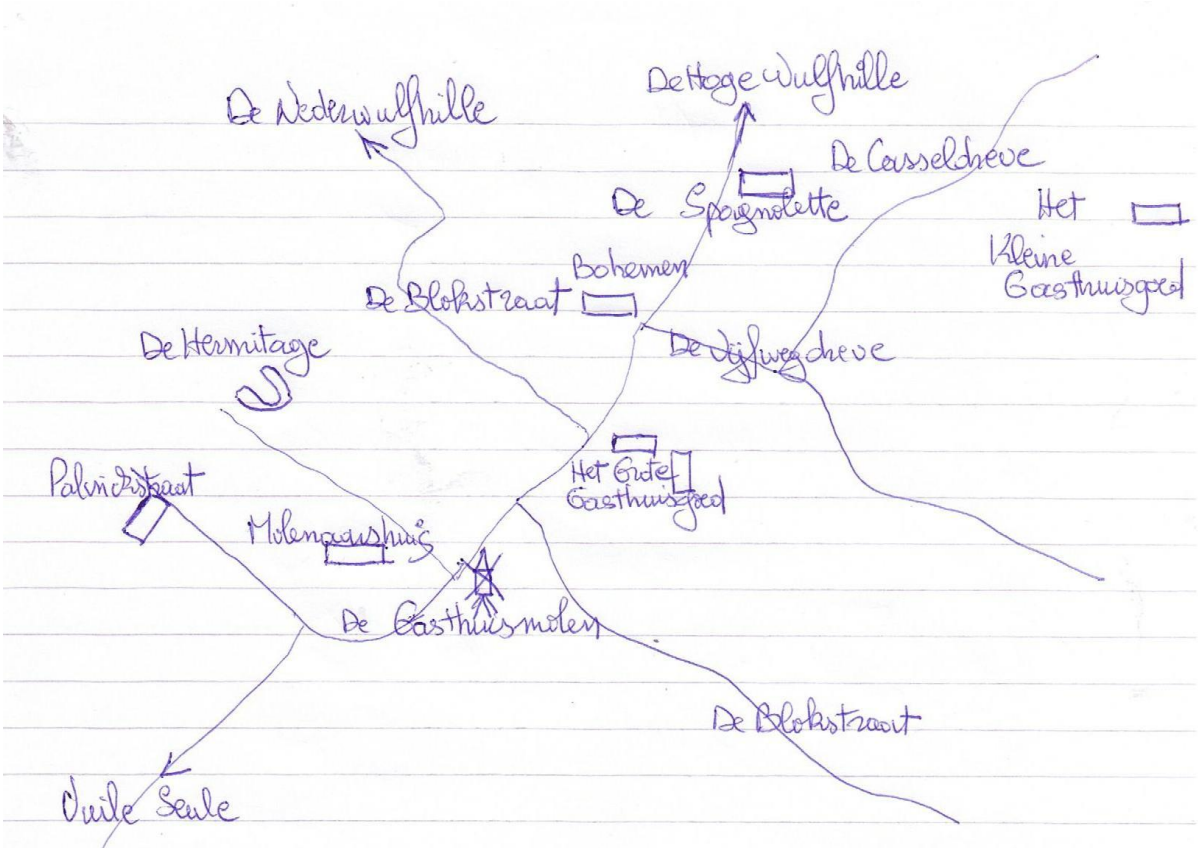

De eerste en grootste weg waarrond de rest georiënteerd werd, is ***de Blokstraat,*** *de huidige Stoppelweg die door het Helleketelbos liep en loopt. Het Grote Gasthuisgoed bevindt zich in een draai van deze weg, die vroeger enigszins meanderend rechtdoor liep.*
Het Grote gasthuisgoed was omgeven door een grote wal. De ingangsbalie stond aan de Blokstraat in de richting van de Gasthuismolen.
Van de Gasthuismolen liep er eerst een molenweg naar de Palingstraat en naar de straat die naar de Vuile Seule leidt. Aan de andere kant liep er een molenweg die naar de Hoge Wulfhille liep, een herberg in de richting van Poperinge.
Deze molenwegen zijn heden ten dage de Helleketelweg.

Van deze Hoge Wulfhille, een herberg, liep er een weg naar de Nederwulfhille, die uit een tweewoonst bestond; de huidige Wulfhillestraat.
Tegenover de Vijfwegdreve lag de herberg Bohemen. Deze lag in de heerlijkheid van de Clytte.
Verder in de richting van Poperinge, aan de zelfde kant van de weg als het Grote Gasthuisgoed, lag de Spagnolette.
De Gasthuismolen lag op het hoogste punt van de bossen. Tegenover de molen, liep er een dreef naar de Hermitage. Tussen deze dreef, de Molenweg en de Palinckstraat lag de boerderij van de molenaar.
De Hermitage was gedurende een belangrijke periode een hofstede.
Het Kleine Gasthuisgoed, lag eigenlijk langs de Casseldreef en was bereikbaar via een eigen hofstededreef.

22 maart 1604 – Oude vulderie in de Nieuwstraat - SAP366 - folio 385verso

Ten halmdaeghe den xxij marty 1604
Andries Devos heift ghecocht jeghens Jan vande goosteene ende Tanneken zyn huusvauwe - eenen verbrande hofstede wesende hommelhof ghestaen end gheleghen opde Watoustraete daer Claeys Veke te woonen plach
straeckende van voroe nter straete - achterwaert totter erfve daer wyln thaentken ghestaen heift ende vorts afghepalet met vier paelen
ggekast lt iij schele iiij deniers parisis tsjaers den heere - vorts zuuver goedt omme de nombre van vyf hondert vichtien ponden hommele
ligghende opde zolder vande cooper die den vercooper ghezien heeft ende metten zelven goede hem content houdt -
behoudens de vulle leverynghe end indien overschodt waere zal de vercooper tzelv proffyttren zonder breder recompense te gheven -
den lyfcoop end den xv de pennynck naer gheoden bevinde te betaelen half en half - ghehalmpt

30 maart 1604 – Bier in doen – Keuren – SAP 470

Verbot van bieren in te doen
Statuyt ende ordonnantie van geen byer in te moeghen doen bij het ghemeente tzij groot ofte cleen, t zij hebbende hebben billiet vande thesorier van cleyn byer alleene – SAP 470

Ter vergaederynghe van de balliu, burghmeesters, schepenen, raeden ende notable deser stede van Poperynghe, is ghestatueert dat d'insetenen der selve stede, soo wel die van buutten als binnen de barrieren indoende groote ofte cleene bieren thaerlieden slete, sullen voortaen ghehouden wesen te lichten billiet van de ordinaire accijsen mits betaelende alleenelick d'accijsen van cleene bieren te weten xxx schele parisis van elcke tonne half quart, die de meerdre ofte mindere vattiens naer advenante, ghereserveert de weerden, weerdinnen, tappers ende tappeghen, die ghehouden sullen wesen te lichten billiet vande therosier, ende te betaelen het ordinaire recht van accijsen op de groote ofte cleene byer die zij zullen indoen ter venten
Item in plaetse van de voorgaende boete van vijftich guldens ten laste van den brauwers ende indoender van de selve bieren ende verbodt van de ambacht van brauwer is ghestatueert dat voortaen de boete sal wesen van hondert guldens parisis de twee deelen ten laste van de brauwer ende het derde deel ten laste van de weerd ofte tapper de bieren indoende
Folio 205

wanof dat den heere sal proffieteren het eerste derde, het tweede derde den aenbrengher ende eht laetste derde de kercke van St. Bertins deser stede ende het byer verbeurt met revocatie van de verbooden van brauwen.
Ende aengaende de boete van de bieren die sullen ingedaen wesen by de inwoonders thaerlieden slete zoo verre die bezonder werden ghelevert te zijn vut de brauwerie zonder billiet als boven, sal van elcke tonne ofte vatjen boeten ses ponden parisis te bedeelen als voren ende het byer verbeurt.
Verbiedende voorts alle inzetenen te haelen eenighe bieren te haelen vut de brauwerie in kitten, cannen ofte andere maeten op de voorschreven boete ende amende
Actum ter camer
Den xxx maerty 1604 ende ghepubliceert ter pretesque deser stede
Sondachts den 1ste april op tselve jaer ende was ondertekent J. Mazeman
Phl. Raulé
Ghepubliceert ter bretesque ordinaire deser stede inhouden hier vooren door mij onderschreven eersten clercq der greffie deser voornoemde stede desen 18de 9bre 1789 – toorconde P.F. Dupont
Ghepubliceert ter bretesque ordinaire deser stede inhouden hier vooren desen 16de january 1791 – toorconde als geeeden clercq der greffie deser stede van Poperinghe – toorconde P.F. Dupont

De Hollanders vallen aan - April – mei 1604 - Pauwel Heindericx

De Hollanders, onderricht zijnde, dat de stadt van Oostende door de stormen die sy daegelicx moeste onderstaen vanden vyandt, begonde cranck te worden,
beslooten van ergens eene andere stadt ende zeehaven in Vlaenderen te bemachtigen, terwijlen het leger van den aertshertogh noch werck genoech vont in't belegh die het deed.
Daerom sonden sy op 't leste van **april 1604**, den prince Mauritius, aen 't hooft van een groote leger, herwaerts.
Dien veldtoversten voer met sijne troepen naer **'t lant van Cadsant**, veroverden aldaer eenige forten ende belegerde reeds **opden 3de meije,** de stercke schande **Ysendijcke.**
Dat fort, daer ses hondert soldaten in waren, wiert den 10de der selve maendt reeds overgegeven.
Twee dagen daernaer, nam den prince oock **de stadt van Aerdenburgh** in.
De lestgeseyde plaetse deed hy door groot garnisoen besetten, ende bevool die seer te verstercken.
Den aertshertogh, de comste vanden vyandt ende het innemen der voorseyde plaetsen verstaende, dede soo veel volcx by een vergaderen als 't doenelick was om aen de Hollanders te wederstaen, sonder nochtans sijn leger van voor Oostende te doen opbreecken.
Daer toe trock hy het meerderen deel der garnisoenen uut de forten ende steden, ende sont om hunne plaetsen aldaer te vervangen
Daarbij moesten de ceurlingen vander casselrien van Vlaenderen de vyandt helpen bestrijden.

11 april 1604 - Opt venten van den ghebrande wijn – SAP 470

Gheconsidereert bij den heere; burghmeesters ende schepenen der stede, de groote liberteyt ende ontstichtynghe daeghelickx meer en meer gheschiedende door den dranck van de ghebrande wijn, zonderlynghe op zondaeghs, heylighdaeghen ende andere van abstinentie, op welcke daeghen aen ieghelicken ghehouden is hem te gheven tot deughdsaeme werken, fequenteren van den dienst des heeren ende t'gehehoor van zijn heylich woort ten predicatie, naer den heesch ende ghebodt van onse moeder de H. Catholicque christene kerck,

hebben van nieuws verbooden ende verbieden wel expresselick bij desen conforme d'oude ceure ende statuitten deser stede, dat niemant, wye dat zij, vercoopende de voorschreven ghebranden wijn voor t'ghemeente bij muddekens, halfve, meerdere ofte mindere
Folio 203
maeten hem en vervoordere op den voorseyde zondaeghen, heylichdaeghen ofte oock andere tzij marckdaeghen ofte werkedaeghen langher te venten den selven ghebranden wijn dan snuchtens totten neghen uren
Op de boete van iij pond parisis te verbeuren bij den cooper ende vercooper, die bevonden wert de selve ix uren te overtreden, wanof t'beslach doen sullen d'officieren ordinaire vande heeren die de selve boeten sullen applicqueren 't heuren porffiete mits t'derde den aenberingher, dies bevindende.
Ende omme tselve te bet ende met meerder commoditeyt te moeghen achterhaelen hebben insgelickx verbooden ende verbieden wel sterkelick bij desen dat men de voorseyde ghebrande wijn voortaen niet meer en sal moeghen vercoopen in huusen, nemaer sal een ieghelick ghehouden wesen die te venten op de marckten ofte openbaere straeten op peine van de voorseyde boete, ende verbodt van t' venten van de voorseyde ghebrande wijn den tijt van een jaer, zonder eenighe ooghluickynghe ofte verdrach, ordonnerende de voorseyde officieren ende dienaeren van de heere daer te doene vutterst debvoir van beslaeghen opt verband van hemlieden stadt
Andermael ghepubliceert ter pretesque der voorseyde stede sondachs den xj april 1604
Phl. Raulé
Folio 204

10 Mei 1604 – Sint Joris & gevangenis – Halmen

Meester Gheraert Barvoet
heeft ghecocht jeghens **Andries Rebault** als procureur ende machtich over **Barbel Elle,** wedewe van **Jacques Denys**
blyckende by procuratie speciale ende irrevocable ghepasseert voor **Jacob Roelens ende Guillaume De Vos,** burchmeesters dezer stede in date vanden xiijde aprilis 1604,
ende ondertekent **Mazeman** –
te weeten thuus ende erfve ghenampt **St. Jooris** ende thuus ende erfve daer an opden Yperdam Coutter ter zyden ende jeghens **de vanghenesse** deser stede
commende metten voorhoofde ter straete, streckende achterwaert tot derfve vanden heere –
zuver goedt ende onbelast –
omme v schele parisis te godtspenninck –
xxx pond parisis voor de vercoopeghe een hoofcleet
metghaders vj pond parisis voor de oudtse zoone vande constituant xxiiij pond parisis te lyfcoope
al zonder paeyement tscoopers laste ende van principalen coope voor de somme van veertien ponden grooten vlamsch tvoorseyde te betalen den helft metten halme
Item thien ponden grooten vander erfvenesse in een jaer ende de reste met vulle betalynghe binnen een jaer daer naer int jaer 1606
in pachte ghehouden by Franchoys de Quidt ende Joos Verhaeghe danoff de loopende jaerschaere es tscoopers proffytte –
noch ghelast in een nieuwen pacht ende huere van neghen jaeren ten proffytte van Jan Baervoet conforme de inhouden vande pachtbrief onder de cooper rustende ende es gheconditonneert indien tvoorschreven huus meerder belast ware dan voorschreven es ofte indien yemant den cooper jeghens de possessie ende proprieteyt enich molest dede in zulcken

ghevalle belooft de vercoopeghe ende constituante wettelick beloofthem cooper te garanderen ende indempneren, costeloos ende schadeloos
Aldus ghehalmpt opden xde meye 1904

25 mei 1604 – Maurits in Sluis - Pauwel Heindericx –

Middelertijdt heeft den prince Mauritius met sijn leger, op den **25ste meije**, voor Sluys standt genomen, sonder dat de gone vanden aerthertogh den vyandt heeft connen den voet doen lichten.
Ende, naer een lanchdeurich ende straf belegh, heeft de besettinge der voorseyde stadt, sich door hongersnoot gedwongen bevonden, op den 19de ougst 1604, de selve over te geven.
Daer door bleven de Hollanders in Vlaenderen nestelen ende alomme onruste baren; want stercke benden van het garnisoen van Sluys liepen alsdan soo diepe in 't lant rooven ende stroopen, als dat het maer mogelick was.

31 mei 1604 – De dis en 't Wappelgate – Halmen

Ten halmdaghe den xxxjste may 1604
Guillaume Rouvroy heift ghecocht jeghens Adriaen van Heede ende jeghens Catherine zijne huusvrouwe een half ghemet elstlandt, erfve ende catheyl inden **Hamhouck l**igghende ghemeene metten coopere streckende metten zuuthende jeghens thelst vanden disch van Sint Bertens – van oosten de gherserye van **Catheryne Moenaerts**, van westen **Franchois Staelen,** zuuver goedt ende onbelast –
omme de somme van zesendertich pont parisis te betaelen ghereet ghelt metten halme ofte de zelve somme te vervanghen jeghens **den disch van Sint Bertens**
Ghehalmpt dach ende date voorschreven

Jan Moenaert heift ghecocht jeghens Jaecques Merseman ende jeghens Christyne Beekes zijn wyf de helft van achenthien roeden en half hommelhoff
ligghende in een meerder partye ghemeene metten coopere, inden **Schoudemonthouck**
ghelast met zijn advenant int **thofmanschip ten Wappelgaete**
ten proffytte vanden heere - vorts zuuver goedt –
omme de somme van achtentwyntich pont parisis
dannoff de coopere hem verkendt te vullen betaelt voorts iiij pond parisis te lyfcoope ende vyf pont ende voor tscoopers huysvrouwe een hoofcleet,
twelcke moet presys betaelt zijn te baefmesse eerstcommende op heerlicke executie –
zonder enich defalcatie opde principale somme –
de huere vanden loopende jaere zal heffen ende proffytteren den cooper
ende tlast vanden xlde pennynck
erfven ende onterffven al ten laste vanden blyvere
Ghehalmpt dach ende date voorschreven

21 juni 1604 – Koop van elst in de Hellehoek – Halmen

Ten halmdaghe den xxi ste juny 1604

Gillis de Roode
heift ghecocht jeghens **Christiaen Doon** ende jeghens **Leonore** zijn wyf
de helft van zes vierendeel elslant, erfve ende catheyl
met taillie daer op staende in den **Hellehouck** –

oudt vijf jaeren toedien de paercheel ghemeen met de aldynghen van **Adriaen de Baene**,
streckende zuut ende noort – tzuythende tlant van Jonckheer Michiel Bulteel,
tnoorhende thelft vande aeldynghen Jacob Beek -
van oosten Christiaen Debeer ter cause van zynen huusvrowue –
van westen de **Strytdreve** – zuver goedt ende ongelast –
onder de conditien indien men in toecommende tyden een cooper jeghens de possessie molest dede in zulcken ghevalle belooft de vercooper den cooper te gharandeeren costeloos ende schadeloos te indempneren jeghens een ieghelick –
deersten coop es ghedaen omme de nombre van drie hondert ponden Poperynsche hommele – vanden wasse 1605 –
dezelve te estimeren tot recouvre vanden trecht vande steede op xviij pond parisis elck hondert te leveren ter gheghelaste vanden vercooper
aldus ghehalmpt over erfve – dach ende date voorschreven

21 juni 1604 – De Pillaert – Halmen

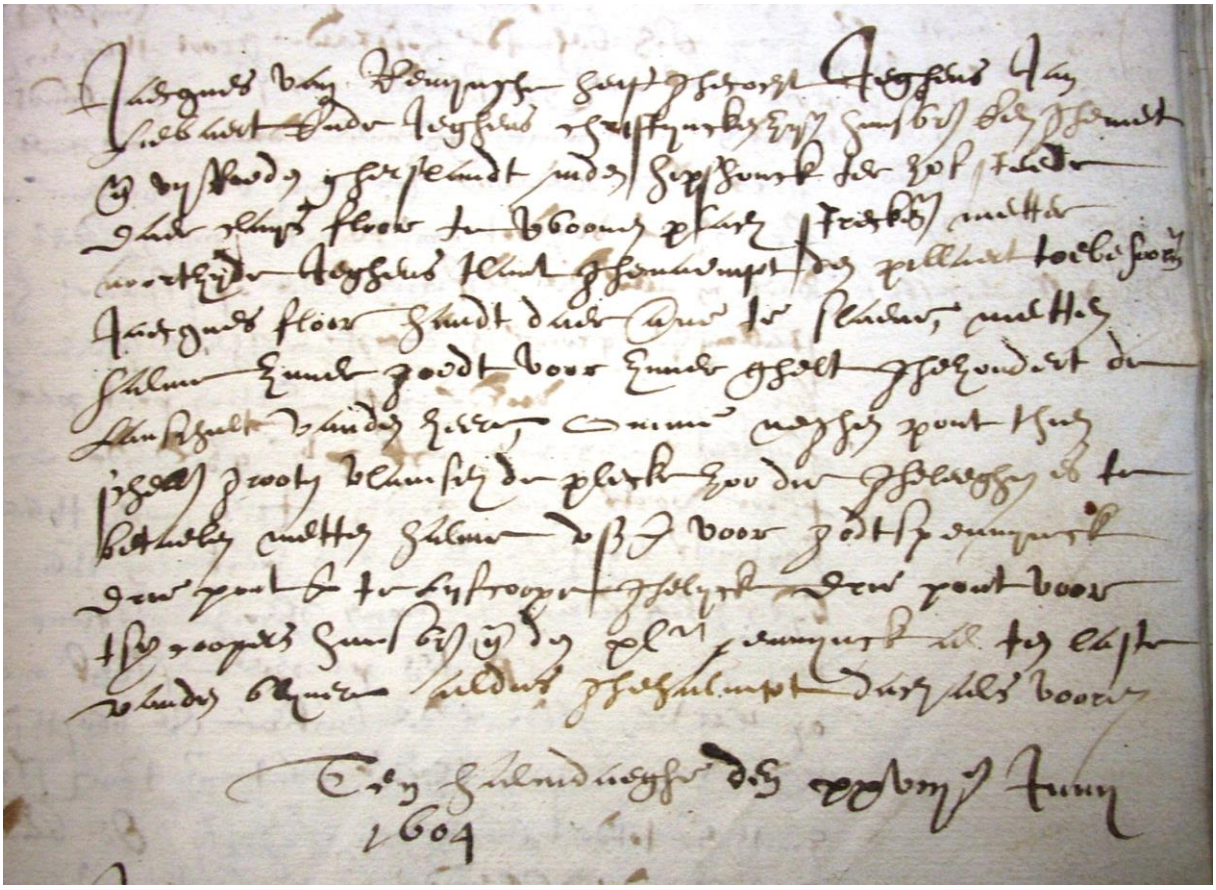

Jacques van Renynhge heift ghecocht
jeghens **Jan Liebaert ende jeghens Christyncken** zijn huusvrouwe
een ghemet ende viij roeden gherselandt inden **Hipshouck**
ter hofstede daer Clays Floor te woonen plach –
streckende metter noortzyde jeghens tlant ghenaempt **den Pillaert**
toebehoorende Jaecques Floor –
handt daer anne te slaene metten halm – zuver goedt voor zuver ghelt –
ghezondert de landschult vanden heere
omme neghen pont thien schellinghen grooten vlamsch

de plecke zoo die ghelegen is te betaelen mettten haleme
v schele parisis voor godtspennynck –
drie pond parisis te lyfcope
ghelyck drie pont voor tsvercoopers huusvrouwe
ende den xlde pennynck al ten laste vande blyver
Aldus ghehalmpt dach als vooren

14 juli 1604 – Een verbod om Maertin Denys te laten drinken – SAP 345

Ter ordonnancie vande heere es verbooden
by burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe
alle herberghiers ende tappers van wynen ende bieren,
metghaders de venters vande gebrande wynen, voordan te admitteren thaerlieder huusynghen, **Maertin Denys**, omme aldaer te doene eenighe theerynghe van spyze ofte dranck, op peine van dannaff nyet betaeld te wesen ende verbod van huerlieder herberghen ende venten vande ghebranden wyne den tyd van zes weken.
Actum te camere van de voorschreven xiijde july 1604.

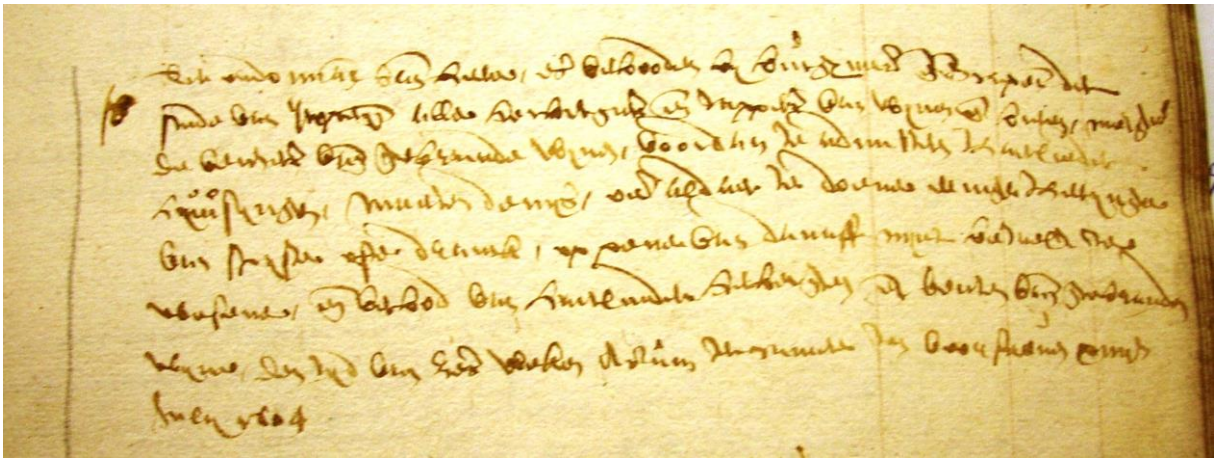

5 augustus 1604 – Een hommelmarchand – Processen SAP 117 – nr. 103 – Hommel

Antwoorde om **Joris de Corte**, verweerder jeghens **Jan Vellaert**, heescher
voer mijne heeren borghemeester ende schepenen der stede van Poperinghe

Den verweerder ghezien hebbende den absurden ende impertinenten heesch te zynen laste ghedient segt antwoerdende dies ende soo volcht:
Alvoeren dat den verweerder hem is grootelick verwonderende van de excessive temeriteyt des heeschers, ontkennende wel ende expresselycke van eenige voorwaerde vant legghen der solderinghe in questie gheschiet te sijne.
Want soo den heescher hem is ghenerende met hommel vuyt te draeghen ter vente in Bergenbacht, Casselenbacht ende oyck verder ende breeder ende over sulckx met veerthien daegen lanc kende maer absent is, zyne kinderen ondertusschen bestaedende in andere huysen is het huys alsoo meest den tijt woeste staende.
Daerduere tselve huys van buyten nyet alleene en wordt gherampeneert maer pyck van binnen vervuylt doer het vuyt ende inneloopen van honden ende ander encluus ten extremen beschaedigheyt van den verweerder.

Die alsoo meer genootsaeckt is ten laste vanden heescher te protesteren van schaeden ende intereste vanden heescher die by het legghen van de solderinghe inghevalle daer aff eenige voerwaerde waer – dies neen – geene beschaedicheyt en heeft want my heescher vut selve huys alnoch twee solders oick staende heeft sonder in eeniger manieren eenighe weten te gebruycken
Mits welcke ende naer andre contendeert den verweerder dat den heescher hem geoncludeert te hebben ghelyck hy dat heeft gedaen, verclaert moet wesen nyet te syn ontfancbaer – heesche maeckende vande costen ende schaeden.

4 september 1604 – De zak van Quaghebeur – Register vonnissen

Attestatie by den voorseide ampman tzynder intentie overgheleyt –
ende op al ghelet –
hebben gheconsenteert ende consenteren by desen den voornoemde Quaghebuer
de legerynghe by provisie van zijnen zack meil –
vuter greffie – op toestaende cautie –
ende den voornoemde ampman te betoogen ten principale by cuere, statuten, privilegie vande heere ofte andere bewysende zyne pretensie –
ende daernaer recht statuerende de costen tot den diffinitieve
Actum den iiijde septembris xvic viere
Ter ordonnancie van mijn voornoemde heeren J. Maseman.

20 september 1604 - **Oostende ingenomen** - Päuwel Heindericx –

OOSTENDE, na de overgave aan de Aartshertogen Albertus en Izabella, in 't jaar 1604.

Naer dat de stadt **van Oostende** nu drije jaren ende twee maenden en half ten crachtdadichsten belegert hadde geweest ende dat menige dduysent menschen soo om die te winnen, als om die te verdedigen, hun bloed stortten, wiert dese eyndeling op **de 20ste september 1604** (ter grooter blijdschap der catholycken) aen de nparquis van Spinola in name sijner hoochheyt overgegeven.

Op de 20ste september 1604, platgebombardeerd en na de zoveelste bestorming, geeft Oostende zich over. Het was hoog tijd. De aartshertogin had immers drie jaar geleden gezworen om niet van onderhemd te veranderen tot aan de val van de stad.
Het begon te stinken!
Vierduizend soldaten van het garnizoen krijgen de militaire eer en na een parade wordt hen een enorm banket aangeboden. De opgehoopte puin maakt an Oostende een verlaten kerkhof. De heer van Grison, bevelhebben vn het Waalse regiement, wordt er benoemd tot gouverneur en diegnene die er zich willen vestigen krijgen speciale privileges.

27 september 1604 – Verkoop voor Nicolaes van Bambeke – Halmen

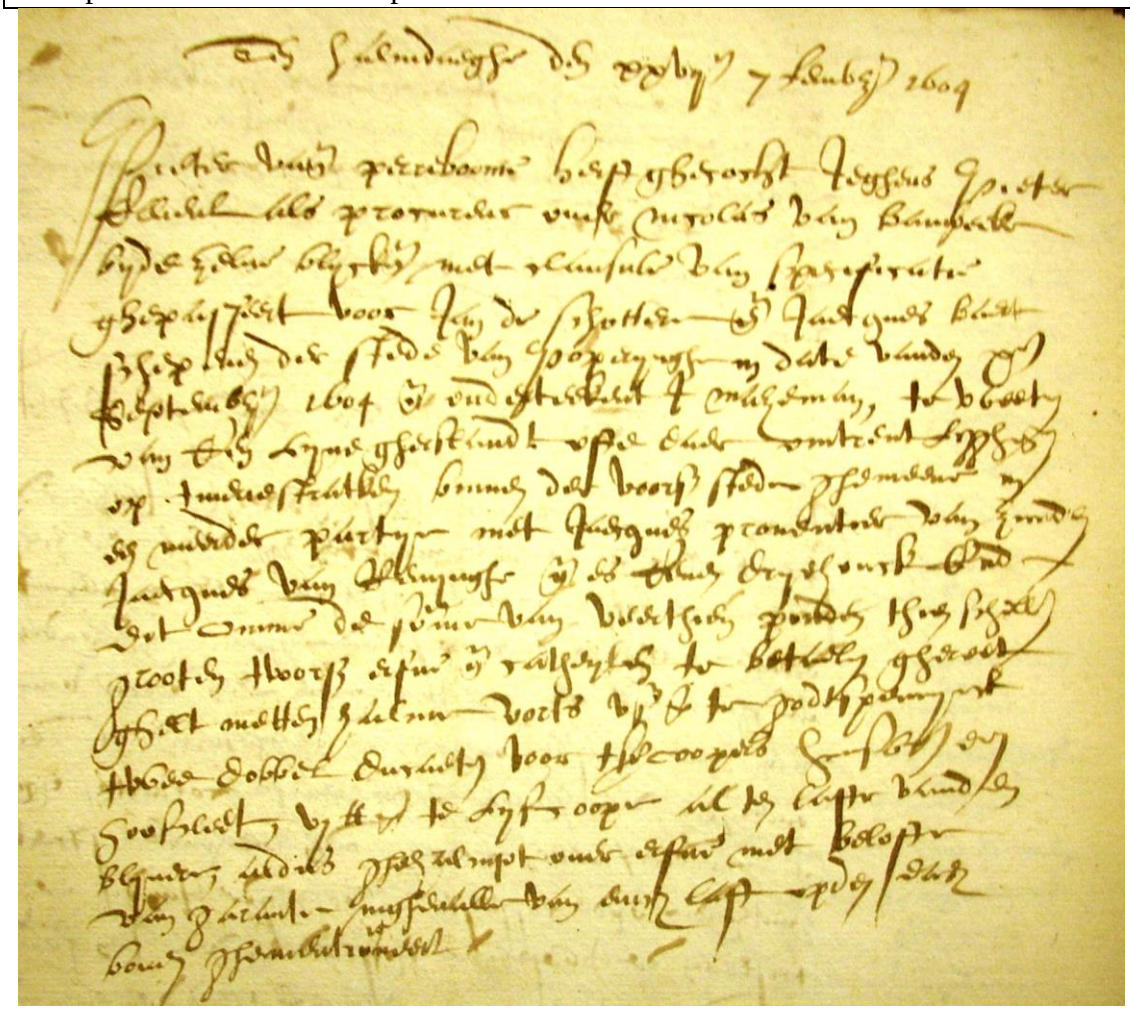

Tezn halmdaeghe den xxvij 7tembris 1604

Pieter vande Peereboome heift gthecocht jeghens Pieter Ellieul als procureur over **Nicolas van Bambeke** byde zelve blyckende met clausule van specificatie ghepasseert voor Jan de Schottere ende Jaecques Baert - schepenen der stede van Poeprynghe in date vandfen x septembris 1604 ende onderteekent J. Mazeman – te weeten van een lyne gherslandt ofte daer

omtrent ligghende op tviverestratken binnen de voorseide stede ghemeene in een meerders partye met Jaecques Proventier – van zuuden Jacques van Renynghe ende es eenen dryehouck ende dat omme de somme van veerthien ponden thien schelle grooten tvoorseide erfve ende catheylen – te betaelen ghereet ghelt metten halme – vorts vj schele parisis te godtspenninck – twee dobbel ducaeten voor vercoopers huusvrauwe een hoofcleet - vj pond parisis te lyfcoope al ten alste vanden blyvere – aldus ghehalmpt over erfve met belofte van garantie inghevalle van enich last opden dach boven ghementioneert.

31 december 1604 – Herpublicatie ceure van de bestelders van de markt -

Ceure ende statuyt omme de bestelders van de marckt ghemaekt bij den balliu, burghmeesters, schepenen ende raeden der stede van Poperynghe op den xvj 9bris 1573 -

Al vooren alle de gonne die weghen zal met schaelen inne jaermaerckt ende andere marckten ofte in huusen ende wynckels int vercoopen van de booter, caes ende derghelicke vette ofte drooghe waeren, werden ghehouden heurleiden schaelen te hanghen, ruim één halfvieren los van de stalberden ofte onder dackberde op een boete van xx schele parisis bij de bestelders, houdende voorts heurlieden blaeden ofte schaelen zuiver ende zonder bacte op een ghelicke boete van …
Item dat voortaen alle die staen sullen met craemen, taefels ofte bancken met een nombre van goede, tzij botere, caes ofte dierghelicke waeren, zullen moeten staen bij andere en in orden en sullen die van de stede hebben t'voorstaen alles op de boete van x schele parisis ten proffiete als boven zoo wel ter ouden als ter nieuwen marckt.
Item dat alle halfve cruicken, sullen moeten houden drye stoopen byer maete, een bequet twee stoopen gheheele maeten, een half bequet eenen stoop ende een pinte sal houden van vier ende byermaete als boven en sal de melck in der voughen vercocht werden bij voorseyde maeten en niet min houdende op de boete van v schele parisis van elcker maten, metgaders de melck verbeurt ten proffyete als boven en voorts by de officieren de maete ghebrocken te zijnen
Item dat alle cutsers ghelicke ofte
Folio 153
vercoopeghes van wat goede dat zij, sullen ghehouden zijn te staen op een zijde ende cante van de zuyvelmarckt, ter ordonnantie ende beschickynghe van de voorseyde officieren zonder het **printen** van de voorseyde marckt te belemmeren op de voorschreven boeten van v schele parisis op beede de maerckten.
Item dat geen vercoopers, cutsers ofte cutseghen eenich marcktroof ofte voorcoop doen en sullen, niet meer onder weghen, bij afcoopen dan buuten, ofte binnen de marckt, nochte oock in de marckt commen ofte senden vut heurlieden naeme, voor dat de clocke twaelf uren gheslaghen wert, om die vande stede ende om die van buutten niet voor den een uren naer de noenen ende die ghesleghen wert op een boete van xx schele parisis, elcken zonderlynghe zoo wel ter nieuwen als ter ouder marckt
Item dat niemant, wye hij zij, insetene ofte vremde, vercoopers, cutsers, cutseghen ofte anderen die hem met die voortcoop niet en ghenieren, voortaen en sullen moeghen coopen booter, caes, eyeren, melck, raepen, appels, kieckens, cappoenen, nochte eenigherhande eetelwaeren inne voorseyde zuivelmaerckt ende tselve wederomme voort vercoopen, jaeghende alsoo op den prijs van goeden de verdruckynghe van de schaemel ghemeente op een boete van xx shele parisis, telcken reise des ghebeurende
Item dat alle de sticken boeter sullen moeten gheven merckelicken

Folio 154
ofte behoorelicken vutslach op een boete van v schele parisis van elcken ponde, ende de boeter verbeurt ten proffiete van de voorschreven warrandeerders naer oude rechten ende costume
Item dat niemant sal moeghen stellen eenighe craemen van laeckenen, lijnwaet, coussen, meerserie ofte andere coopmanschepen, geen gheneers hebbende metter zuyvermarckt dan te zuudzyde over de greppe van de oude marckt, ten fine die de voorseyde zuyvermarckt geen beledt en doen anders sal alle goed bij ghelicke goede in ordre staen soo als van ouden tijden op een boete van x schele parisis van elcke craeme ende dat gheweirt te zijn ten laste van de defalliant
Item dat niemant, wij hij zij, jonck ofte oudt, hem en vervoordere op voorseyde zuivermarckt nochte in andere plaetsen vande gheheele oude marckt eenighe vuilligheyt te werpen, mesch te draegen, ofte zijn ghevouch te maecken op de boete van v schele parisis telckers reyse, ende te verhaelen op vaders, moeders, voogden, meesters ofte vrauwen van de kynders ten proffiete als boven.
Item dat de voorseyde beslaeghers en boeten sullen ghe-int ende gheexecuteert wesen, reelick ende bij faicten, ende in ghevalle van oppositie recht bij de jugien mits namptisatie ter pericle van de boete ende costen ten laste van den opposant t'en onghelicke, procederende
Actum ten daeghe ende jaeren als boven en ghepuliceert den 22ste der selve maent
Phl. Raulé
Publicatie der inhout voor en staende **xxxj xbre 1604**
Toorconde P. Deroode

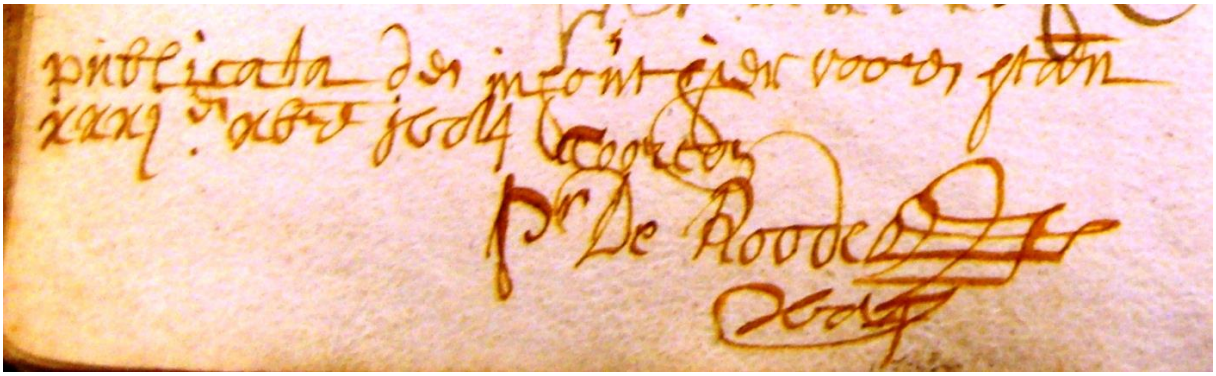

Gasthuisrekening 1604

Uit de gasthuisrekening van 1604 halen we de volgende gegevens:

De ontvangsten uit **'staende renten'** *zijn in vergelijking met 1591 heel wat toegenomen. Er zijn in 1604* **24 personen** *die een aflossing op een rente dienden te betalen.*
*Daarbij waren onder andere :*Jan Wils, de weduwe van Paulus Roulcye, Willem van Neufville, Frans Diedeman, Laurens de Groote, Christian Morel, van de hoirs *(erfgenamen)* van Robert Mannen en Willem van Burcken, de weduwe van Jan van Renynge, de hoirs van Jacob Dhont, de hoirs van Jan Steven, d'aeldinghen van Jaspar Huyghe, de heer van de Clytte, d'aeldynghen van Jan Bergh, Pieter van Westbrouck en Ariaen Plaetevoet, enz….

Ook de **losrenten** *zijn toegenomen. Bij de leners zijn onder andere:*
Ghelein Quaghebuer, - met als borg 'een hofstede met de cateylen, groot drie ghemet en hald in den Hellehouck;

Gilles Steen met als borg ‘onderhalf ghemet mersch ende drie ghemetten zaeylants inden Hellehouck;
Adrien de la Vie, met als borg een hofstede, groot 9 ghemet inden Hellehouck;
Weduwe Jasper de de Coussere met als borg een hofstede, groot 9 ghemet en half, onder ’t Swynlant;
En daarbij komen dan nog eens de landpachten. We bekijken ook eens de **‘pensioenen’** *of wat wij heden ten dage, de lonen zouden noemen:*
Meester Gheraert Bernoet *is nog steeds* **de chirurgijn** en Christiaen Tryoen *is ook nog steeds de* ’cnaepe’ *van het gasthuis.*
Maar er is een nieuwe ‘moeder’
Betaelt de moedere vande gasthuuze over haer pensioen ordinaire vande jaere deser.
Item ghepresenteert de voornoemde moedere ten daeghe van haere **denominatie** tot secourse vande misen by haer ghedooght int bestieren vande pater visitator …
Dus de ene moeder stopte ermee en werd vervangen door een andere. Opdedrinck denkt dat de nieuwe moeder **Anthonette Merris** *was.*
Verder lezen we:
Betaelt **d’heer Micheel Hemot** over neghen maenden gaige van ghecelebreert te hebben een messe de weeke beghinnende den 1ste december 1603 tot den laetsten augustus 1604 ten advenante van 36 ponden ‘sjaers by ordonantie van mijne heere den proost deser stede.
Betaelt mijn heere **den deken** als pastor van ste Bertens kerke, over zijne visitatien vande zieken ende andersins pensioen.
En we vinden ook onze kapelaan:
Betaelt d’heer **Jan Baeteman** capelaen vande ghasthuuse over zijn obyten

Wat ons altijd interesseert zijn de gewone uitgaven omdat die soms een raar licht werpen op de periode waarop ze slaan.
Uytgheven ende betaelyngen van nootsaekelyckheden en behouve vanden ghasthuuse

Betaelt Jan Wyls van leveryngen van **sargen ende lynwaet** ghehaelt by de jeghenwooridghe moedere, ten behouve anden schaemel lieden ende by haere gherekent – xxv pond iii schellingen. *De schamel lieden zaten in de Beyaert.*
Betaelt Andries Utbaut van leveryngen by hem ghedaen vande **lynwaet** aen de voornoemde moedere ten behouve van de siecken in ’t ghasthuus – 37 ponden 14 schellingen
Betaelt **Christiaen de Weerdt** van diversche refectien *(reparaties)* ghedaen ten **Groeten Ghasthuusghoede** by hem verschoten de welcke ghespenseert zijn in de quittiaence – 14 pond 14 schellingen.
Ook **Mauris Rhys** *wordt betaald voor verschillende werken aan het groot Gasthuisgoed en er komen ook herstellingen aan* **het gasthuis** *zelf.*

Betaelt Jan Scherpereel over twee nieuwe **glaese vensters** ende andere refectien ghedaen in ’t **ghasthuus** an de glaese vensteren – 2 pond 12 schellingen
Betaelt Joos van Caysele timmerman van zijnen style over gheleyt te hebben den solder boven **de kueken** int ghasthuus ende een solder ten grooten ghastuusgoede ende andere refectien in der **ziecken caemers**, --- 59 pond
Betaelt Jan van Houke over de Vente ende leverynge van vyf ende x voeten drooghe abeelen bert, tot t’maecken **vande soldere in ghasthuusghoet**, tot vj pond 2 schellingen hondert --- 25 pond 12 schellingen 6 deniers
Betaelt de moedere vande ghasthuuse over ghelevert te hebben 60 gleyschoven tot repareren vande daeke **vande schuere** – 15 pond

Item van haere verschot van potten ende ander nootsaeckelykheden in de siecken caemere – 48 schellingen
Betaelt Pieter Haezebaert van eenen dach ghedeckt te hebben op de voorschreven **schuere** – 22 schellingen
Betaelt Christiaen Mils van ghelevert te hebben **keerssen, olie, zeepe** etc tot ghebruyck vande ziecken in de zieken caemere, gherekent op zyn bouck -- 18 schellingen
Betaelt joos de Vuldere, cupere, van leveryngen ende verlegh van **110 houppen** ende gherepareert sueln ende tubben *(emmers en tobben)* – 12 pond 17 schellingen
Betaelt Laurens Monier van ghevoert te hebben de nombre van 84 voeren houts voor de aerme lieden.
En voor het groot Gasthuisgoed komt er ook een landmeter bij kijken:

Betaelt Ghelein Quatghebuer over zijn salaris van ghemeten te hebben het groote ghasthuusghoet mits verclaerring van nieuwe lysten canten ende aboutten ende noch wvj ghemeten 2 roeden xvj elst bij accoord vande voorgaende – 25 pond 2 schellingen

Bij het overlijden van Magdalena Waels die in de Hipshoek op een boerderijtje van het Gasthuis woonde, wordt alles wat zij zelf 'gekweekt' had betaalt aan de erfgenamen van haar.
Betaelt d'aeldynghen van Maegdaleene Waels over den coop vande huuze, boomen ende haghen staende op den grondt vande ghasthuuze inden Hypshouck daer de zelve tot den daeghe van haere overlyden ghewoont heeft, blycken x acquyt --- 78 pond x schellingen

En er worden in deze rekening van 1604 nog een aantal uitgaven opgesomd die aan de moeder van het gasthuis betaald werden:
Utgheven ende betaelyngen aende susters ghedaen overde siecken int ghasthuus
We krijgen eerst gegevens over een paar zieken die in het gasthuis verbleven:
Betaelt de moeder vande ghasthuuse over d'alimentatie ende houdenesse van Noel de Mot van een jaer inghecommen den 1ste novembris 1603 tot den laetsten octobris 1604 bedde incluus over de helft van 18 pond grooten by jaere de somme van – 108 pond
Betaelt de zelve moedere over d'alimentatie van weduwe van Pieter Vlaeminck van een jaere ghevallen den 11sten octobris 1504 ten advenante an 13 prond grooten by jaere es hier over t'contingent van de ghasthuuse – 17 pond
Item over een ziecke vrauwe van Hontschoote met een kint ghecommen int ghasthuus den 30ste octobris ende 15 daeghen voor het kindt ende 17 voor de vrauwe bedraeght tsaemen 32 daeghen ende ter somme van – 9 pond 12 schellingen
De 12 decembris is int ghasthuus ghecommen de huysvrauwe van Ghaijser Aernout ende es geweest vier daeghen tot 6 schellingen daechs – 24 schellingen
Item een kneght van Hedin es ghecommen den 10 january ende es daer ghebleven 13 daeghen doet – 3 pond 18 schellingen

En dan krijgen we een bijzondere post:
Item over d'alimentatie van siecke soldaeten ghedaen in 't ghasthuus tot solaegemente *(verlichting)* van 't ghemeente, waer af es één gheweest van Antheunis Quatgebuer die overleden is naer dat hij 9 daeghen aldaer gheweest hadde,
eenen soldaet van Jan Pierens 7 daeghen, eenen van Jan Merlevede 13 daeghen, eenen anderen ut den huuse van Louijs vande Ghoosteene 12 daeghen
Item over ghealimenteert thebben **eenen soldaet sieck sijnde vande peste** wesende in een **hutte** by sinte Bertens vivere duert den tyt van 26 daeghen – tsaemen gherekent met demoedere op 't billet van de sherfvat *(doodskist)* by haer ghemaeckt bedraeght ter somme van – 64 pond 4 schellingen.